

Juridisch - Bescherming effecten

De Belgische beschermregeling voor deposito's en financiële instrumenten

De tegoeden die cliënten aanhouden bij Belgische financiële instellingen genieten een hoge bescherming. Enerzijds ziet de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) erop toe dat de Belgische banken steeds in staat zijn de tegoeden van hun cliënten terug te betalen. Anderzijds bestaat er een beschermregeling voor wat deposito's en financiële instrumenten betreft. In België staan twee instellingen in voor deze beschermregeling: het Garantiefonds voor financiële diensten en het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten. Het Garantiefonds staat in voor de depositobescherming. Het Beschermingsfonds regelt de bescherming voor financiële instrumenten. Deze fondsen voorzien in een terugbetalingsgarantie in het geval een aangesloten instelling haar verplichtingen niet meer kan nakomen.

Welke financiële instellingen zijn erbij aangesloten?

Alle financiële instellingen naar Belgisch recht zijn verplicht om zich aan te sluiten. De deelneming aan de beschermingsregeling is voor deze instellingen een verplichte voorwaarde voor het bekomen van een vergunning vanwege de FSMA.

Deposito's aangehouden in België bij kredietinstellingen die ressorteren onder ander land worden beschermd door het depositogarantiestelsel van het betrokken land, tenzij dat land niet voorziet in een een gelijkwaardige beschermingsregeling. In dat geval moeten die buitenlandse instellingen zich tevens aansluiten bij de Belgische beschermingsregeling.

Binnen de EER voorzien alle landen in gelijkaardige beschermingsystemen.

Het geld waarmee de beschermingsfondsen worden gespijsd, komt uiteraard van de deelnemende financiële instellingen. Dit bevestigt een systeem van solidariteit in de banksector.

Wanneer treedt de beschermingsregeling in werking?

De beschermingsregeling kan op twee manieren in werking treden, met name:

- wanneer een instelling een gerechtelijk akkoord aanvraagt of failliet gaat;
- wanneer de FSMA vaststelt dat een financiële instelling door haar precaire financiële toestand de terugbetaling, levering of teruggave van een direct opeisbaar tegoed (bv. geld op een zichtrekening) heeft geweigerd, of wanneer ze oordeelt dat dit binnen afzienbare tijd zal gaan gebeuren.

Wie wordt beschermd door de regeling?

Iedere particulier, vereniging, vzw of onderneming heeft recht op bescherming van zijn tegoeden. Hiervan worden echter wel alle financiële instellingen en verzekeringsondernemingen uitgesloten. Ook de publieke overheden kunnen geen aanspraak maken op de regeling.

In het geval van een gemeenschappelijke rekening (bv. bij echtgenoten), wordt het tegoed van die rekening geacht in gelijke delen aan de mede-titularis toe te behoren, behalve indien een reële verdeelsleutel gekend is bij de financiële instelling. Elke titularis beschikt over een individueel terugbetalingsplafond.

Tegoeden van minderjarigen worden op dezelfde manier beschermd als deze van meerderjarigen.

De garantie geldt per persoon (zowel natuurlijke als rechtspersonen) en per financiële instelling die is toetreden tot de beschermingsregeling.

De regeling met betrekking tot financiële instrumenten (Beschermingsfonds)

De cliënt geniet voor financiële instrumenten een zeer grote wettelijke bescherming. Hij blijft immers steeds de rechtmatige eigenaar van zijn effecten en beschikt over een rechtstreeks terugvorderingsrecht. Bij een faillissement zullen zijn effecten dus steeds aan hem moeten teruggegeven worden. In de uitzonderlijke omstandigheid dat dit om welke reden dan ook (deels) onmogelijk zou zijn of als er toch nog een openstaande schuldvordering vanwege de cliënt bestaat tegen de betreffende instelling, kan men aanspraak maken op een tegemoetkoming ten belope van maximaal 20.000 euro per persoon per instelling.

Cijfervoorbeelden

Voorbeeld 1

Stel dat een persoon volgende rekeningen heeft:

- zichtrekening: 5.000 euro
- termijnrekening: 25.000 euro
- spaarrekening: 50.000 euro
- kasbon op rekening: 30.000 euro

De tegoeden belopen samen 110.000 euro en zijn beschermd ten belope van het maximum van 100.000 euro.

Voorbeeld 2

Het saldo van een gemeenschappelijke rekening wordt in gelijke delen toebedeeld aan de medehouders. Stel dat een echtpaar volgende rekeningen heeft:

- persoon A bezit een eigen rekening: 15.000 euro
- persoon A bezit een kasbon in eigen naam: 60.000 euro
- persoon B bezit een eigen rekening: 25.000 euro
- A+B bezitten gezamenlijk een spaarrekening: 100.000 euro

Persoon A bezit totaal: 15.000 + 60.000 + helft 100.000 = 125.000 euro

De waarborg is beperkt tot 100.000 euro

Persoon B bezit totaal: 25.000 + helft 100.000 = 75.000 euro

De waarborg dekt het volledige tegoed.

Zij genieten in het totaal dus een waarborg van 175.000 euro voor een totaal tegoed van 200.000 euro. Ze hebben evenwel de mogelijkheid om de totale bescherming voor het beiden samen tot 200.000 euro op te trekken door bijvoorbeeld de tegoeden anders te verdelen over hun rekening of gemeenschappelijk te maken.

Een bank gaat failliet: wat moet de cliënt doen?

In het Belgisch Staatsblad worden de omstandigheden van de inwerkingtreding van de beschermingsregeling gepubliceerd. Tezelfdertijd worden ook de termijnen gepubliceerd die worden voorzien voor de betaling van de tussenkomsten. Voor deposito's betaalt het fonds de tussenkomst uiterlijk drie maanden nadat de betrokken bank haar verbintenissen niet kon nakomen. Voor financiële instrumenten geldt een termijn van drie maanden, te rekenen vanaf het moment waarop het bedrag van de vordering en de in aanmerking te nemen instrumenten zijn bepaald. Buitengewone omstandigheden kunnen de FSMA ertoe brengen de termijn te verlengen.

Vragen tot tussenkomst moeten gebeuren op formulieren die het fonds voor die gelegenheid uitgeeft.